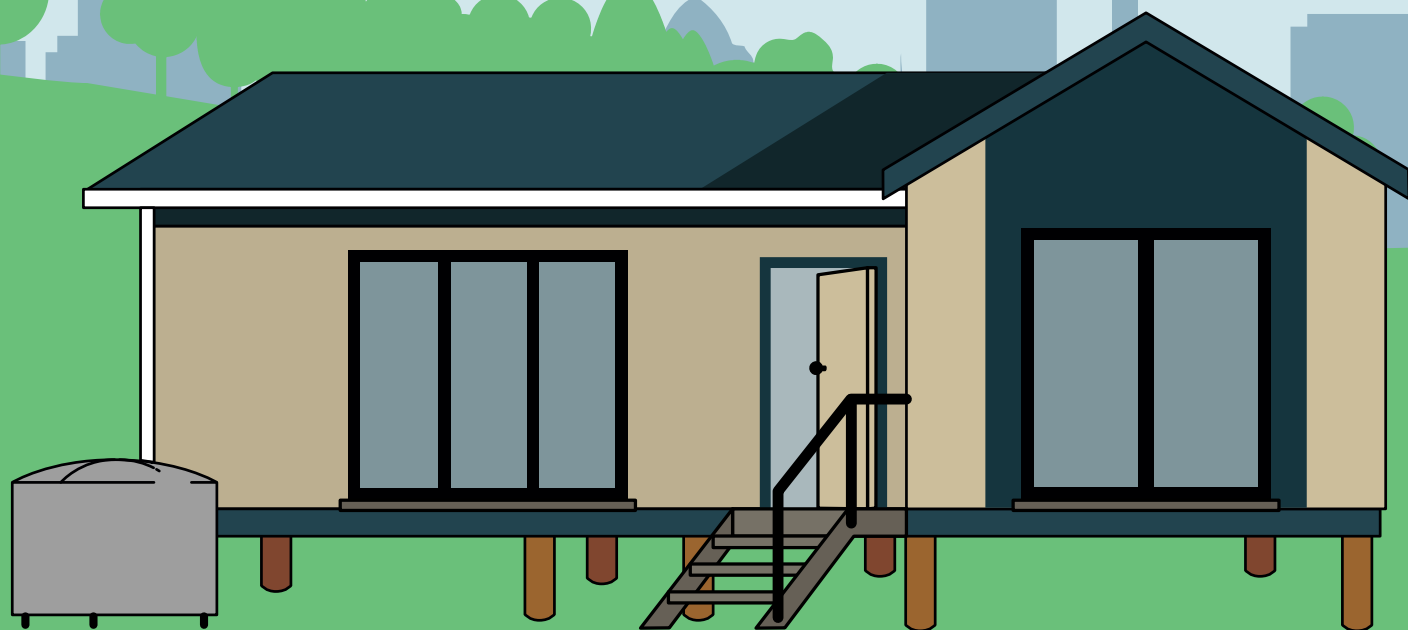
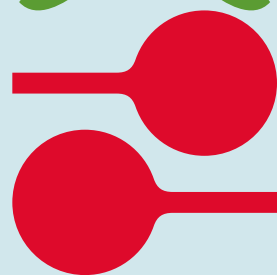

Ngaohi ho 'apí ke mateuteu ki he tāfea

Ko e fakahinohino ma'ae kau ma'u 'api nofo'anga taautahá 'oku nau fiema'u ke fakasi'si'i 'a e ngaahi uesia 'o e tāfea 'i honau ngaahi 'api nofo'angá.

Ko e hā e 'api 'oku lava ke matu'uaki e tāfea?

Ko e 'api 'oku ne matu'uaki e tāfea 'oku fa'u, langa pe fakalelei'i ke:

- fakalelei'i e tu'ungamalu
- faingofua 'a e hūmai mo e hū ki tu'a lolotonga ha tāfea
- fakasi'isi'i e maumau ki he vai
- fakavave'i 'a e fakaakeaké hili ha tāfea

Fekau'aki mo e fakahinohino ni

'Oku 'omi 'e he fakahinohino ko 'eni 'a e ngaahi fakalelei'anga 'oku 'aonga ki he kau ma'u 'api nofo'anga taautahá 'oku nau fie fakalelei'i honau ngaahi 'api ke matu'uaki ha tāfea.

Ko e ngaahi fakalelei ko e fakahinohino pē. Ke fakapapau'i 'a e me'a 'oku fe'unga mo koé, kātaki 'o fakatokanga'ange:

- Ko e sippinga 'o ho falé mo hono langá
- Ko ho levolo fakatu'utāmaki ki he tāfea: ko e hā e mālohi 'o e 'uha te ne uesia ho 'api nofo'angá - 'uha anga maheni mo e levolo-mā'ulalo e tāfea pe 'uha lahi 'aupitó 'e ala hoko ai ha tāfea lahi?

'Oku 'i ai e founa 'e ua ki hono ngaohi ho 'api ke ne matu'uaki 'a e ngaahi tāfea 'i he fakahinohino ko 'eni:

1. Malu'i Mōmoa: Ngāue'aki e ngaahi nāunau mo e ngaahi founa ke ta'ofi'aki 'a e hū 'a e vai tāfea ki ho 'api.
2. Malu'i Vīviku: Liliungofua ho 'api pe ngaahi loki 'i he tu'unga fakatu'utāmaki ke fakasi'isi'i e maumau mo e ngaahi 'isiū hauhausia hili e tāfea. Ko hono 'uhingá 'eni 'oku ke fakamo'oni'i 'e hū mai 'a e vai 'o e tāfea ki ho 'api

'I ha ngaahi tu'unga 'api faingata'a ange, 'e ala lava ke fili ke hiki hake ho falé ki 'olunga mei he levolo 'o e fakatu'utāmaki mei he tāfea, ka 'oku mamafa 'eni mo 'ikai fe'unga mo e ngaahi 'api nofo'angá kotoa.

Toka'i ho kaungā'api

'I hono fai ha ngaahi liliu ki ho 'api nofo'angá, faka'ehi'ehi mei hono fakalahi 'a e fakatu'utāmaki 'o e tāfea ki ha ni'ihhi kehe. 'Oku ta'efakalao ha taumu'a ke fakatafe 'a e vaiafā ki he nofo'anga 'o ho kaungā'api. Koe vai kuopau ke lava 'o tafe hifo 'i hono halanga fakanatulá, pea ko ha ngaahi ūesia kuopau ke tokangaekina 'e he tokotaha ma'u 'api taautahá.

Koe ngaahi lelei 'o ha 'api te ne matu'uaki ha tāfea

Koe taimi te ke fai ai ha fakalelei tāfea ki ho 'api nofo'angá te ke lava 'o:

- fakasi'isi'i e fakamole 'o e ngaahi monomono felāve'i mo e tāfea
- fakasi'isi'i e fakatu'utāmaki 'o e ngaahi palopalema fakamo'ui lelei 'oku fakatupunga 'e he malūlūngiá mo e tu'ungafufulú
- Ma'u 'a e fiemālie faka'atamai 'i he 'ilo pau 'oku malu ho 'api nofo'angá mo hono kaunofó.
- Malava ke a'usia ha hūmai fakapa'anga leleiange 'i ha'o toe fakatau atu ho 'api nofo'angá

Nofo totongi?

Kapau 'oku ke nofo totongi vakai ki he 'Teuteu'i ho 'api nofo'angá ki he fakahinohino tafeá' ki ha ngaahi founa faingofua ke malu'i ho fāmilí mo ho'o koloá mei he tāfea.

Ko e matāpule 'oku 'o'ona 'a e kekelelé 'oku fatongia'aki e langá mo e ngaahi ngāue monomono lalahí. Mahino'i e ngaahi fatongia ho'o matāpule pule kekelelé 'aki ho'o vakai ki he www.tenancyservices.govt.nz pea vakai'i ho'o lisi pe aleapau nofo totongi.

Mahino'i 'o e matu'utāmaki 'a e vaifā

Kimu'a pea ke kamata, 'oku mahu'inga ke mahino kiate koe 'a e matu'utāmaki 'o e vaifā. Ngāue'aki 'a e ngaahi me'a sio tāfea 'a e ngaahi Kosiliō 'o 'Aokalani, ko ho'o ma'u'anga'ilo fakakoló, pea ke fakakaukau ki he ngaahi fehu'i ko 'eni kimu'a pea ke toki fai ha ngāue 'i ho 'api nofo'angá.

- 'Oku ofi fēfē 'a e falé / 'api nofo'angá ki he ngaahi vaitafé, ngaahi poini maa'ulalo / ngaahi luo, ngaahi vaitafe 'i 'utá, ngaahi tele'a pe 'ēlia matangofua ki he tāfea?
- Ko e hā 'a e sippinga 'o e ngaahi tu'unga fakava'é, ngaahi nāunau langa mo e fōtunga 'o e kupesí 'oku ngāue'aki ki he fale?
- 'Oku 'i ai ha konga kekelelé 'oku fōtunga (fakatātā; fo'i tahifo) pe fa'unga fakafeitu'u (fakatātā; 'ā fefeka) 'oku tokoni ki he tāfea?
- Ko e tu'unga 'o e falé mo e tu'unga 'o e ngaahi hū'anga poini (ngaahi matapā, matapa-tohó, tau'anga me'alelé) 'oku tokoni ki he tāfea?
- Kuó ke fakatokanga'i 'a e feitu'u 'oku tafe ai 'a e vai tāfea, 'a e mā'olunga 'o 'ene 'alu haké mo e vave 'o 'ene tafe?

Fekau'aki mo e ngaahi Kosiliō 'Aokalani Vakai Tāfea

'Oku fakahā'i 'e he me'a sio tāfea 'a e mahino ki he ngaahi kosiliō 'a e ngaahi feitu'u 'oku tāfea ai 'a e vai 'i 'utá, ngaahi feitu'u 'oku matangofua ke tāfea mo e ngaahi fakatu'utāmaki 'o e tāfea 'i he matāfanga. 'Oku 'oatu foki ai 'a e ngaahi fakamatala, fale'i mo e ngaahi vitiō ki he ngaahi founa ke ke mateuteu ai mo fakasi'isi'i 'a e fakatu'utāmaki 'o e maumau 'e he tāfea ki ho 'api nofo'angá.

'Oku mau fokotu'u atu ke ke vakai'i 'a e me'a sio Vakai Tāfea 'i ha ngaahi taimi he 'e lava ke liliu 'a e fakamatala fekau'aki mo ho 'api nofo'angá 'i he taimi 'oku fakafou ai 'a e fakamatala. Sikena e kouti pe vakai ki he www.aucklandcouncil.govt.nz/floodviewer Ngāue'aki ho'o telefoni to'oto'o fakaeonopōni, komipiuta pe komipiuta to'oto'o.

Ngaahi founa kehe ke ma'u ai 'a e fakamatala 'o e tāfea fekau'aki mo ha 'api nofo'anga

Kole ki ha LIM (Tohi Fakamanatu fakamatala ki he kekelele)

Ko e LIM 'oku ne fakanounou'i 'a e me'a 'oku 'ilo 'e he kosiliō fekau'aki mo ha 'api nofo'anga, 'o kau ai 'a e ngaahi fakaikiiki felāve'i mo e tāfea. 'E lava ke ke kole ki ha LIMs 'i he uepisaiti 'a e kosiliō, pe te ke lava 'o kole tokoni 'i he taha 'o e 'emau ngaahi laipeli.

Vakai'i 'a e ngaahi fakatokanga fakalao kehe 'i he Lekooti 'o e Hingoa kekelele

Teke lava 'o fekumi mo fakatau ha lekooti 'o e hingoa mei he uepisaiti 'o e Fakamatala kekelele NZ.

Kumi ki he:

- Fanongonongo Kupu 74 (Kupu 36 'i he malumalu 'o e Lao motu'a).
- Ngaahi Fanongonongo Fakangofua
- Fekau fakapisinisi 'o e ngaahi tūkia'anga mo e ngaahi aleapau felāve'i mo e tāfea pe ngaahi me'angāue tokangaekina vaiafā.

Fekau'aki mo e vaiafā mo e tāfea 'i Tāmaki Makaurau 'Aokalani

'Oku tafe 'a e vaiafā 'i he ngaahi keleleke fakapule'angá mo e fakatāutahá 'o fakafou 'i he ngaahi halanga vaí, fakatafe'anga vaí, paipa pea pehē ki he ngaahi halá, ngaahi hala 'oku tafe 'i he fonuá, ngaahi feitu'u 'oku fonua vai mo e ngaahi vaitafe, 'i hono halanga ki tahí

'I hono fakapapau'i 'oku lava ke tafe tau'atāina mo malu 'a e vaí 'i hotau ngaahi tuliki kaungā'apí, 'oku tau tauhi hotau fāmilí, ngaahi 'api nofo'angá, mo e ngaahi kominiutí ke malu lolotonga e ngaahi afā.

Ko hai 'oku ne fatongia'aki ki hono matauhi e kupu fekau'aki vaiafā?

Ko e kupufekau'aki vaiafā fakapule'angá 'oku ne ngāue'aki 'a e ngaahi kominiutí kakató pea 'oku pule'i ia 'e he kosiliō 'a 'Aokalani, pe ko e va'a ngaue fefononga'aki 'a 'Aokalani 'i he ngaahi feitu'u 'e ni'ihi ki 'uta. Ko e kupufekau'aki ko 'ení 'oku kau ai 'a e ngaahi fakatafe, halanga fakatafe, ngaahi paipa, ngaahi fonuaviviku, halanga tafe fungafonua mo e ngaahi vaitafe 'i he keleleke fakapule'angá. 'I he ngaahi keisi 'e ni'ihi, 'e lava ke lele 'a e ngaahi koloa vaiafā fakapule'angá 'i he tafa'akí pe 'i lalo 'i he ngaahi 'api nofo'anga fakatāutahá.

Ko e ngaahi sisitemi vaiafā fakataautahá ko e ngaahi paipa, ngaahi fakatafe, ngaahi vaitafe, ngaahi hala tafe 'i 'olunga, ngaahi tangikē 'uha mo e ngaahi me'angāue fakakoa, 'i he 'api nofo'anga fakataautahá. Kuo pau ke mātauhi 'e he kau mā'u 'api nofo'anga fakataautahá 'enau ngaahi sisitemí 'i loto 'i honau fakangatangata 'a honau 'api nofo'angá pea a'u ki he poini 'o e fehokotaki mo e vaifekau'aki fakapule'angá.

Ko e hā 'oku tāfea ai 'a Tāmaki Makaurau | 'Aokalani?

- 'Oku 'ātakai'i 'a e vahefonua 'e he vaí, 'oku langa 'i ha kongafonua fāsi'i mo e ngaahi muivai fālahi, ngaahi vaitafe mo e ngaahi vaitō 'e lauiafe mo e fonuaviviku.
- Koe'uhí kuo tupu 'a e koló, na'e fakapaipa mo faka'aonga'i ha ngaahi vaitafe lahi pea fakatafe mo tanu 'a e ngaahi feitu'u fonua vai fakaenatulá 'o liliu ai 'a e tafe fakanatula 'o e vaí.
- Ko e fakalahi 'o e ngaahi funga fefeka e.g. ngaahi hala mo e ngaahi 'ato fale fakataha mo e ngaahi matangi mālohí, 'e 'uhinga ai 'a e lahiange 'a e vai 'oku tafe ki loto ki he sisitemi vaiafā.
- Ko e uesia mo e feliuliuaki 'a e 'ea, 'oku ne fakatupu 'a e ngaahi matangi 'oku toutou mo mālohi ange, ngaahi tahihu'a mā'olunga, ngaahi ta'au 'o e tahí mo e angatu'u e lēvolo 'o e tahi

Ko e ngaahi me'a ko 'ení 'e lava ke hake pitopito ai 'a e sisitemi vaiafā 'o laka hake 'i hono ivimalava 'i he ngaahi 'api lahi 'i Tāmaki Makaurau | 'Aokalani 'oku nau a'usia e tāfea.

Ko hono ngaue'aki 'a e fakahinohino ko 'ení

'Oku 'i he ngaahi peesi ko 'ení ha ngaahi sīpinga 'o e ngaahi langa fakalalakaka mo e ngaahi fokotu'utu'u te ke lava ke fai ke fakalahi 'a e tu'unga matu'uaki tāfea 'o ho 'apí mo e nofo'angá.

'I hono fili 'o e ngaahi fakalelei'anga 'oku totonu ki ho'o 'api nofo'angá, te ke lava 'o fa'u ha 'api ke matu'uaki 'a e tāfea, fakapapau'i 'a e malú, fakasi'isi'i e maumaú, pea fakavave hono fakaakeake hili 'a e tāfea.

'I hono fai 'o e ngaahi fakalelei ke malu mei he tāfea ki ho 'api nofo'angá, 'oku mahu'inga ke ke 'ilo ko e ngaahi liliu 'e ni'ihi 'e mei fiema'u nai ha fakangofua mau'anga tokoni pea kuopau ke nau muimui foki ki he ngaahi lao langá. Ko e Palani Fakatahataha 'a 'Aokalani 'oku ne fokotu'utu'u 'a e ngaahi tu'utu'uni ke fakapapau'i 'oku 'ikai ke uesia-kovi 'e he ngaahi liliú 'a e 'ātakai. 'Ikai ngata aí, 'i he malumalu 'o e Lao ki he Langa 2004, ko ha fa'ahinga langa pe liliu kuopau ke ne ma'u 'a e ngaahi makatu'unga 'i he Kouti Langa ki he malú, mo'uilelei, mo e tu'uloá.

Kimu'a pea ke kamatá, vakai'i pe 'oku fiema'u 'e ho'o polōseki ha fakangofua 'aki ha'o vakai ki he uepisaiti 'a e Kosiliō 'o 'Aokalani, 'o faka'eke ki ho'o tokotaha langá pe polofesinale 'i he tā fakatātā falé. 'E tokoni 'eni ke fakapapau'i 'oku fakalao ho'o ngaahi fakalelei pea 'oku fakapotopoto ki he 'ātakai.

Malu'i mo e tīsaini fakaakekevave tāfea

Vakai'i ho'o malu'i he lolotonga ní ki he tāfea pea fakakaukau ke alea'i e fakaakekevave tāfea mo ho'o kautaha malu'i kimu'a pea toki kamata ha fa'ahinga ngāue 'i ho 'api nofo'angá. Fetu'utaki ki ho'o kautaha malu'i ki ha fakamatala fakaikiiki.

Ngaahi fakalelei'anga 'i tu'a – pe malu'i mōmoa

Kī: Oku fakahaai 'e he lanu 'o e siakalé 'a e fa'ahinga founa 'oku ngāue'aki ki hono fakalelei'

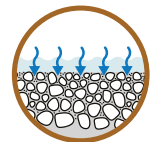
 Malu'i mōmoa Malu'i viviku

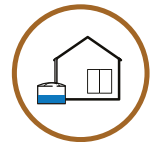
Fetongi e ngaahi 'ā fefeká pe ngaahi holisi ki he me'alelé 'aki ha 'ā pe holisi 'oku lava ke ne fakafaingofua'i ke tafe 'a e vai 'o fou atu mo lalo. Ko e ngaahi 'ā fefeká mo e ngaahi holisi 'e lava ke ne fakatupunga 'a e nofo mo e fakatafoki 'a e vai ki ho falé. Ko e 'ā fefeká 'e lava ke holofa ia 'i he mamafa 'o e vai pea ne fakatupunga ai ha maumau ki he ngaahi 'api nofo'anga 'o ho kaungā'api 'oku nofo 'i laló

Fokotu'u ha ngaahi sitepu 'oku malava ke ne matu'uaki 'a e vai 'aki ha fa'unga 'oku fakaava 'o faka'atā ai 'a e vai ke tafe mai. 'Oku fakangatangata 'e he sitepu fefeká 'a e tafe 'a e vai.

Fetongi e ngaahi funga fefeká (hangē ko e sima) 'aki ha ngaahi nāunau 'oku faingofua e hū ai 'a e vai hangē ko e makamaka iiki, maka kilikili pe musie ke tokoni ki hono fakatua'i, sivi, mo hono mimisi e vai.

Fokotu'u ha tangikē vai ke tānaki e vai'uhā mo fakapapau'i 'oku fakama'u ki he kelekelé. Ke ngāue'aki 'a e ngaahi tu'utu'uni langa mo e palaní.

Teuteu'i pe fakafuo e kelekelé mo e halangame'alelé ke fakahangatonu 'a e vai ke mama'o mei he ngaahi matapā mo e ngaahi falé. Kuo pau ke 'oua na'a liliu 'e ha ngaahi ngāue 'a e feitu'u 'oku tafe ai pe 'ulungāanga 'o e vai 'i he'ene fakalaka 'i ha fakangatangata 'o ha 'api nofo'anga.

Fokotu'u mo fakalelei'i 'a e ngaahi luo mo e fou'angá / ngaahi tafe'anga vai fāsi'i ofi ki he ngaahi hū'angá ke fakasi'isi'i 'a e levolo ma'ulalo 'oku tafe ki ho 'api. Vakai ki ho'o mataotao 'i he tisaini pe tesitokoni langa 'a e Kosiliō 'Aokalaní ke fakapapau'i pe 'oku fiema'u nai ha ngofua langa

Tauhi e ngaahi halangatafe fungafonua 'i ho 'api nofo'anga ke 'atā mei ha ngaahi me'a, fa'unga mo e vevé ke tauhi e tafe 'a e vai

Hiki pe 'unuaki'i e ngaahi halangamātapá, mātapāluvá mo e ngaahi tu'u'anga kehe ki he ngaahi kongá 'o e falé 'oku si'isi'i ange 'ene tu'u lavengofua ki he tāfea.

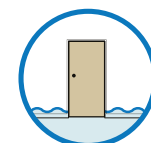

Hiki e ngaahi me'afaka'uhilá kitu'a hangē ko e pamufakamafana mo e misini 'ea fakamokomoko, ngaahi pamu sima vai, puhafakamo'ui'uhila mo e 'iuniti vai mafana ke fakasi'isi'i e faingamālie 'o e maumau 'a e vai mo e matematé.

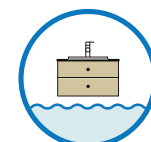
Ngaahi fakalelei'anga 'i loto – pe malu'i viviku

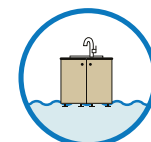
Fakakaukau ki hono holisi 'aki 'a fale 'a e ngaahi me'a te nau matu'uaki 'a e vai (hangē ko e palaiuuti).

Fetongi e ngaahi matapā 'oku 'ikai fakakakanó 'aki e ngaahi matapā 'oku fefeka 'a loto, 'a ia te nau lava matu'uaki 'a e ngaahi maumau mo e ivi mālohi 'o e vai tāfea.

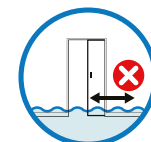
Hiki hake 'a e ngaahi kōpaté, ke Mā'olungaange, ngaahi kōpate 'oku tautau he holisi mo ha tuku'anga toloa te ne fakasi'isi'i 'a e tu'ulaveatamaki ki he maumau 'a e vai.

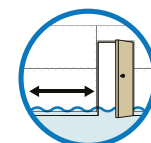
Fetongi e ngaahi kōpaté 'aki ha ngaahi 'iuniti ngaohi mei he ngaahi nāunau matu'uaki vai tāfea mo e ngaahi la'i papa tapuni fakava'e 'o e kopate ke kei lava 'o nga'unu holo pe koe'uhi ke faingofua e fufulu mo hono fakamōmoa hili e tāfea

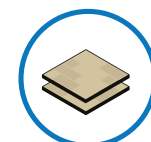
Ngāue'aki e ngaahi tisaini 'oku fakaava mo e ngaahi naunau matu'uaki vai tāfea ki he ngaahi sitepu 'i loto

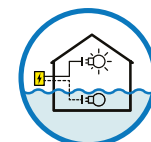
Fetongi e ngaahi matapā tohó 'aki e matapā fakangāluelue pe matapa holisi toho ke tokoni ki hono fakasi'isi'i e hūmai 'a e vai ki he ava he holisi.

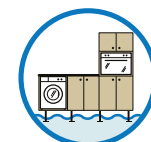
Tautau 'a e papa simá fakalava koe'uhi ke lava 'o to'o e kongá ki lalo 'o e penoló mo fakafaingofua hono fetongí kapau 'e maumau 'i 'e he vai.

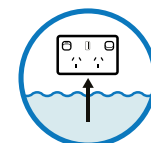
Faka'aonga'i e ngaahi fili faliki 'oku 'oku lava matu'uaki 'a e ki he tāfea hangē ko e ngaahi taila, maka pe sima kuo polosi

Fokotu'u e ngaahi me'a motuhi sēketi 'uhila 'i he faliki 'i laló ke tauhi 'a e 'uhilá kapau 'e tāfea 'a e faliki ki laló.

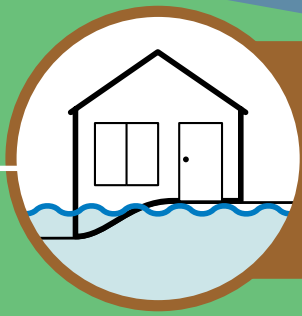

Fokotu'u 'a e ngaahi me'angāue fō hangē ko e ngaahi misini fō mo e ngaahi misini fakamōmoa ki ha sea lōloa pe palāketi he holisi pea hiki e ngaahi me'angāue fakapeito hangē ko e 'ovaní mo e maikoloueiví ke fakasi'isi'i 'a e tu'ulaveatamaki 'i he maumau 'a e tāfea.

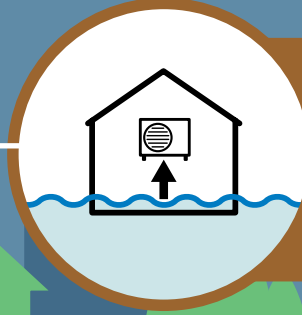

Hiki ki 'olunga 'a e ngaahi uaea 'initaneti mo e ngaahi poini faka'uhilá (kau ai mo e ngaahi palaki matalahi mo e ngaahi uaeataki lōloa) ke fakasi'isi'i 'a e tu'ulaveatamaki 'o e mate 'a e 'uhilá lotonga e tāfea.

Ngaahi founga fakalelei malu'i mōmoa ki ho 'apí

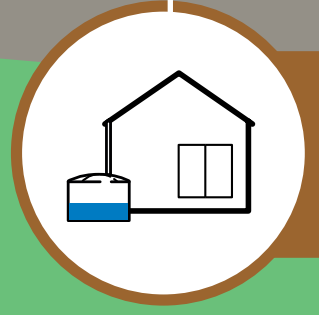
Hiki pe 'unuaki'i e ngaahi halangamatapā mo e matapāteké ki ha tu'unga 'oku si'isi'i ange ai 'enau tu'ulaveangofua ki he tāfea.

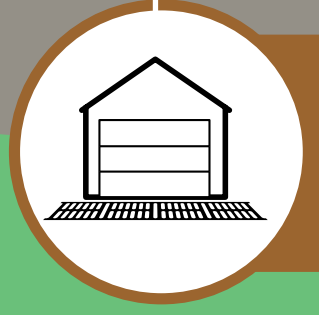
Hiki hake 'a e ngaahi pamu 'i tu'á mo e ngaahi me'a faka'uhihá.

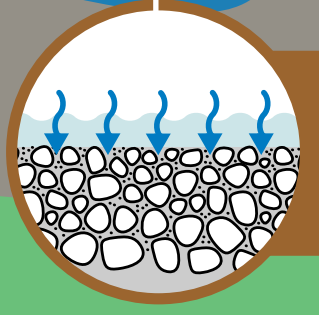
Teuteu'i pe faka'ilonga'i 'a e kekelelé mo e ngaahi halangame'alelé ke ne tataki e halanga va'i mama'o mei he ngaahi matapāhū'angá mo e ngaahi falé.

Fokotu'u mo malu'i e tangikē va'i ke tānaki e va'i'uha.

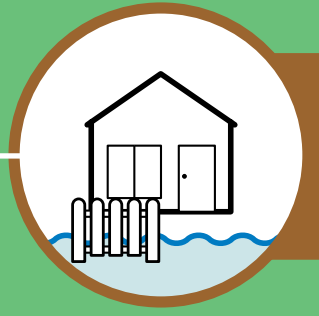
Fokotu'u pe fakalelei'i 'a e ngaahi luó mo e halangá / ngaahi konga fakatafé ofi ki he ngaahi hala hū'anga.

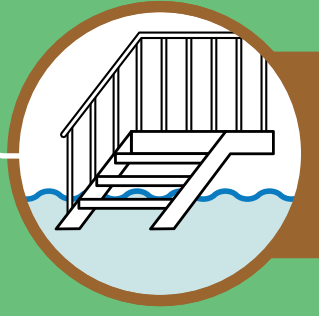
Fetongi e ngaahi funga fefeká (hangē ko e sima) 'aki e ngaahi faliki 'oku ngahūhū ngofua ai 'a e vai.

Tauhi e ngaahi halatafe fungafonua 'i ho 'api nofo'angá ke 'ata'atā.

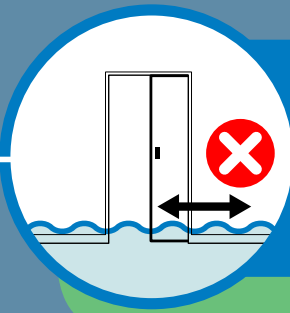

Hiki hake pe tānaki atu ha ngaahi ava ki he 'ā ke lava 'o tafe mai 'a e va'i 'o fou atu mo lalo.

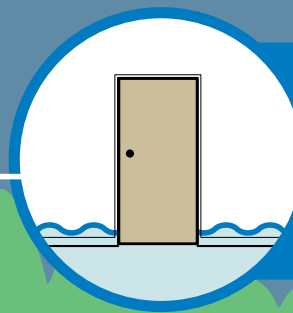

Fetongi e ngaahi sitepu fefeká 'aki e tisaini 'oku fakaava.

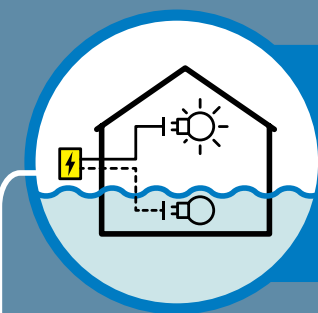
Ngaahi fakalelei'anga malu'i-viviku ki ho 'api

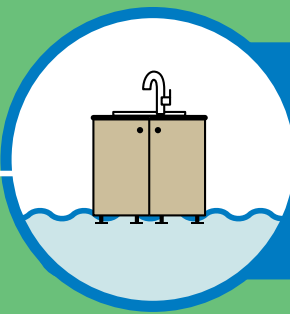
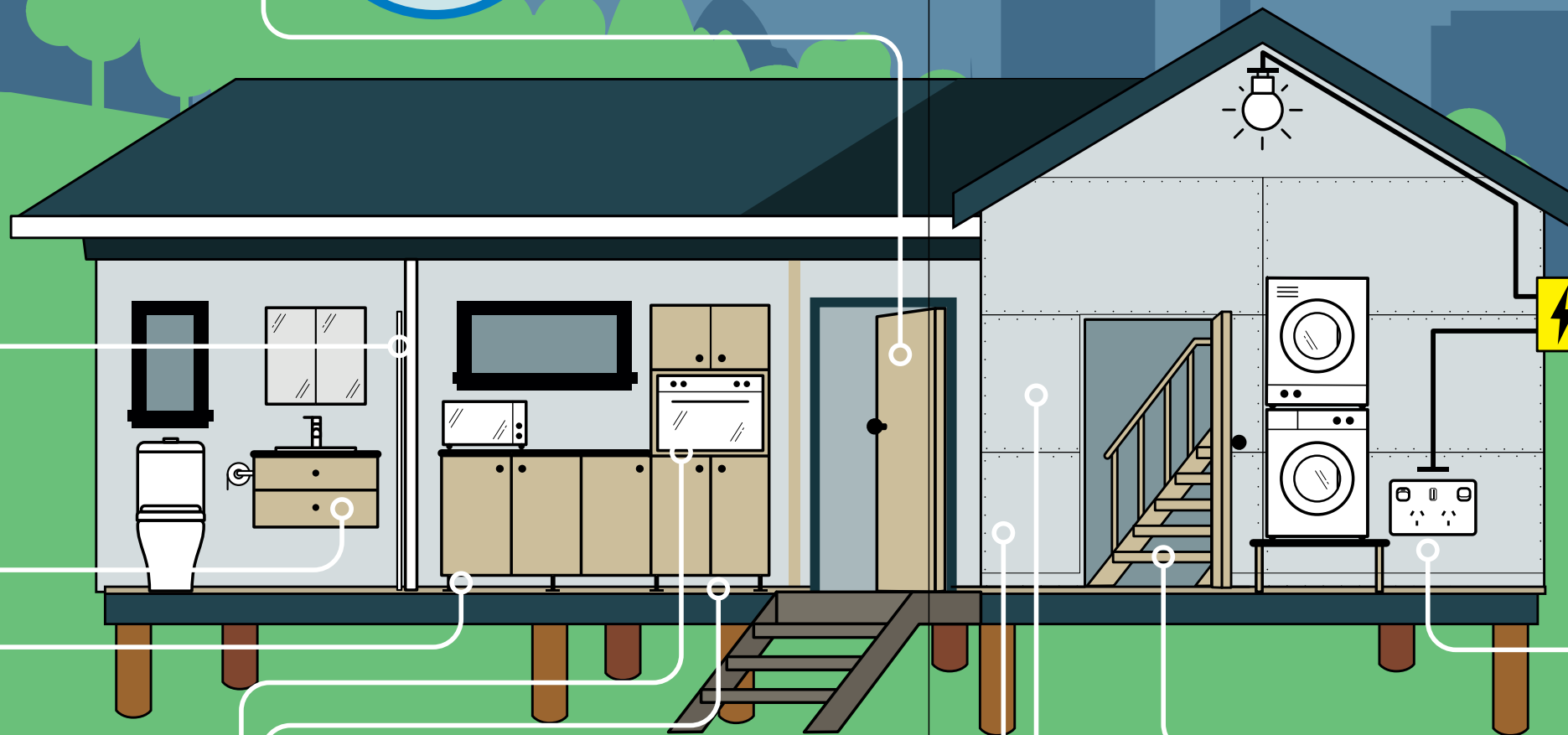
Fetongi e ngaahi matapā toho 'oku ava 'a lotó 'aki e ngaahi matapā 'oku ngāluelue pe matapā toho.

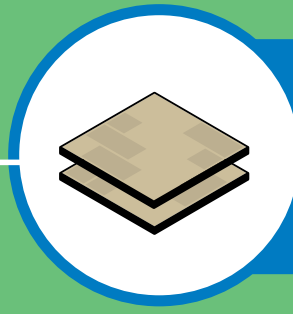
Fetongi e ngaahi matapā 'oku ava hono kakanó 'aki e ngaahi matapā 'oku fefeka hono uhó.

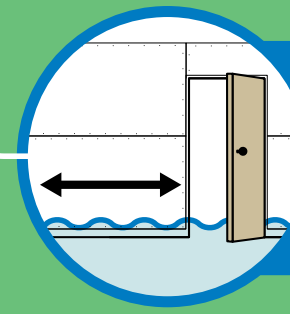
Fokotu'u ha ngaahi palaki fiusi kehekehe ke fakamavahe'i 'a e ma'u'anga ivi 'uhila.

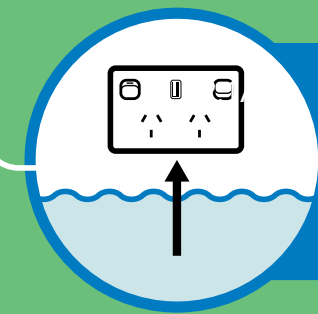
Fokotu'u e ngaahi kopate 'oku ngaahi mei he ngaahi nāunau matu'uaki vai tāfeá mo ha ngaahi papa tapuni va'e kopate 'oku ue'ingofuá.

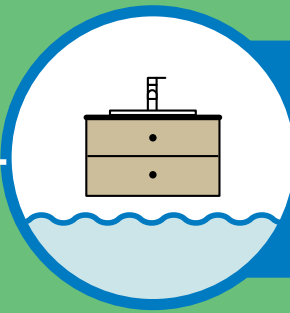
Faka'aonga'i e ngaahi nāunau faliki matu'uaki vai tāfeá hangē ko e ngaahi taila pe sima fakangingila.

Tautau fakalava 'a e papa palasitā.

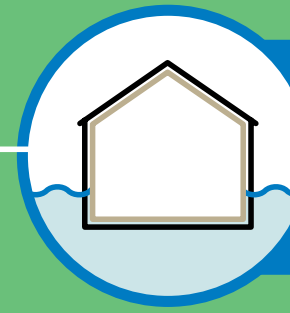
Hiki hake e palaki 'initaneti mo e ngaahi poini faka'uhila.

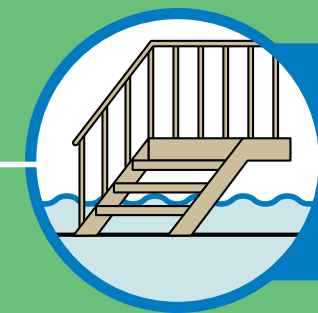
Hiki hake pe fokotu'u e ngaahi kōpate ke tautau he holosi.

Hiki hake e ngaahi me'angāue hangē ko e maikoloueivi, 'ovani, misini fō mo e misini fakamōmoa.

Fakakaukau ke holisi fale'aki 'a e 'aofi te ne matu'uaki 'a e vai (hangē ko e palaiuuti)

Ngāue'aki e ngaahi tisaini 'oku ava mo e ngaahi sitepu 'i lotofale mei he ngaahi nāunau matu'uaki vai tāfeá.

Ngaahi Sitepu Hokó

‘Oku ‘omai ‘e he fakahinohino ko ‘ení ‘a e fakamatala fekau‘aki mo e tāfea ‘i Tāmaki Makaurau | ‘Aokalaní, ko e mahu‘inga ‘o e tokanga ke matu‘uaki ‘a e tāfeá, pea mo e ngaahi fakalelei te ke ala lava ‘o fai holo ‘i ho ‘apí ke fakasi‘isi‘i ‘a e tu‘ulaveatamaki, fakakavenga, fakamole, mo maumau.

Ngaahi Ngāue Fakavavevave

- Vakai‘i e Vakai Tāfea Kosiliō ‘Aokalaní ke ‘ilo ‘a e tu‘ulaveatamaki ‘a e tāfeá ‘i ho ‘api
- Fakalavelave ki ngaahi a‘usia he tāfeá mo e ngaahi fakalelei‘anga mo ho ngaahi kaungā‘api mo e kau mataotao ‘i he tisainí.
- Fetu‘utaki ki he timi fakangofua ‘a e kosiliō fekau‘aki mo ha faingamālie ke fakalelei‘i ai ho‘o ‘api nofo‘angá.
- Teuteu ki he ngaahi me‘a fakatu‘upakē mo ha palani fakatu‘upakē ki ho ‘api.

Ngaahi me‘a ke alea‘i mo ho‘o tufungá, palama kuo lesisita/ fakatokafakatafe, ‘enisia, teuteufonua, pe ‘atiteki:

- Faingamālie ki ha ngaahi tu‘ulaveatamaki ki he tāfea ‘i ho ‘api nofo‘anga.
- Fakapapau‘i ko e ngaahi palani ngāue ‘oku ‘ikai te nau fakatupulekina ‘a e tu‘ulaveatamaki ki he tāfea.
- Koe mama‘o ‘o e mā‘olunga mei he ngaahi tu‘ulaveatamaki tāfeá ki he feitu‘u langá/ ngāue‘anga.
- Ngaahi founa ke afe‘i ai e vaí mei he ngaahi langa ‘i ho ‘api nofo‘anga.
- Ngaahi fakamole mo e lelei ‘o e ngaahi koloa ‘oku hūngofua ai e vaí mo mimi e vai.
- Ngaahi nāunau ke taliteke‘i e vai ka ne malu‘i ho fale.
- Fiema‘u e ngaahi fakangofua ki he ngāue.

Ngaahi fakamatala ‘aonga kehe:

- **‘A‘ahi e peesi Teuteu ‘i he www.aucklandcouncil.govt.nz/floodviewer** vakaitāfea ki ha fakamatala ‘aonga ki he me‘a ke fakahoko ‘i he taimi ‘oku ‘i ai ha afā:
- **Kimu‘a:** Teuteu‘i ho ‘api Nofo‘anga ki he Fakahinohino ki he tāfea
- **Lolotonga:** Founa ke ke nofo malu ai
- **Hili:** Fakamatala mo e pou pou ki he Tokangaekina Me‘afakatupupakē ‘Aokalaní

Lipooti mo e Tokoni

- Ke lipōti ha vaiafā tu‘ulaveatamaki ki he tāfea hangē ko e ngaahi ‘aofi ‘oku poloka e fakatafé, pamulalahi, pukevai, pe kuleiti, pe ke kole ha fakatotolo hili ha tāfea pe me‘a ‘oku hoko ‘i he vaiafā, telefoni ki he Kosiliō ‘Aokalaní ‘i he 09 301 0101.
- Ki ha poloka ‘o e fakatafé pe paipa ‘i ha ‘api nofo‘anga fakatautaha, fetu‘utaki ki ha tokotaha palama lesisita pe tokotaha fakatokafakatafe.

